

T i l l æ g .

(Af Udgiveren.)

Efter saaledes at have givet en Beretning om det Passerede, være det mig tilladt endnu at tilføie nogle Bemærkninger, som derved ere foranledigede.

Af forestaaende Tabel faae vi et nogenlunde klart Begreb om, hvorledes Plovenes Arbeide har staaet i indbyrdes Forhold. Man valgte at udtrykke deres Egenstabs Værd ved Tal, foruden ved Ord, da en almindelig Oversigt derved lettedes; at en mathematisk Proportion imidlertid derved skulde være udfunden, har vel neppe nogen tænkt paa. Efter det Forestaaende forholdt Plovene, hvad Arbeidets Godhed angik, sig indbyrdes saaledes, at de derefter maatte ordnes paa følgende Maade:

- 1) Den bairnske Plov fra Frederiksborg og Strandmøllen.
- 2) Hr. Winstrups Hjulplov.
- 3) Hr. Winstrups Plov uden Hjul.
- 4) Jørgen Hansens Plov.
- 5) En anden engelske Svingsplov tilhørende Hr. Just. Nielsen; den støtste Plov; den siæl-landste Hjulplov.
- 6) Styksploven.
- 7) Alsingerplover; Ploven fra Holsteinborg.

8) Den jydskke Hjulplow.

9) Den coockskke Plow.

Ei med lige Noiagtighed kan bestemmes, hvilken Plow er den positiv letteste. Det er umueligt, at bringe saa mange og forskjelligene dannede Plove, til at tage lige tykke og lige brede Strimler. Man foreslog vel at multiplicere Strimlens Brede med dens Tykkelse, paa en given Længde, for saaledes at udfinde Cubicindholdet af den, ved en erfaret Kraftansstrængelse opbrudte og vendte Jordmasse, men selv dette vilde ikke bragt os til det forønskede Resultat, da ikke alle Plove kunde gaae i aldeles lige Dybde, og een Tomme, f. Ex. paa 6 Tommers Dybde, koster mere Anstrængelse at affjære og lægge paa sin Plads, da den skal løftes saa høit, end maaske 3 Tommers større Brede paa en Strimmel af f. Ex. 3 Tommers Tykkelse. Cubicindholdet af den henlagte Strimmel kunde altsaa, da hiint Forhold ikke i Forveien var udfundet, ei tjene til Bevis, skjøndt jeg vist nok troer, at man ved mangfoldige Forsøg paa denne Maade kan komme til fuldkomment Lys om denne Sag. Vi kunne derfor blot ansee denne Prøveploining, som præliminair, og benytte de Erfaringer vi ved den have samlet til at gjøre de Følgende fuldkomnere.

Ved nogle af de fremstillede Plove har jeg endna følgende Bemærkninger at gjøre, der ikke vilde undgaaet de mange og oplyste Mænd, der

her være tilstede, om Tiden havde tilladt en Critik af hver enkelt Plov.

Den jydste Hjulplov har foruden de, fra hver Hjulplov uadskillelige Mangler, den Feil, at have en meget lang og ubeslagen Muldsfiel. Som Folge af denne Dannelse, hvorved den bliver uskicket til fuldkommen at vende Strimlen, har man paa dens yderste Ende anbragt et Sykke Træ, der, naar Ploistrimlen er sat paa sin Kant, endnu skal give den et Stød, og faste den omkuld. Men en Folge heraf er, at i dette Muldsfielens — med Hensyn paa det den skal udrette — svageste Punkt lægges en stor Last, hvorved Ploven trykkes saaledes, at den faaer en Tendens fra Landet, og saelig ikke vil tage tilstrækkelig Strimmel. For at have dette, maae Ploven stilles mere til Landet, end ellers var nødvendig, og Plovkarlen maa desuden ofte, med Magt trykke paa den hoire Stiert. At Frictionen derved forøges og større Kraftanstrangelse bliver fornøden, er indlysende ligesom ogsaa beviist med Kraftmaaleren.

Alfingerploven har sine Fortjenester naar man vil have en Plov til let at affrælle Grøndsbaeren; men saalænge vi have Plove, der godt forrette baade let og dyb Ploining, kan den ikke ønskes udbredt.

Hr. Winstrups Hjulplov har, for alle mig bekendte Hjulplove, afgjort Fortrin. Ingen Jord fæster sig til dens godt dannede Jernmuldsfiel, og

ved en særegen Indretning paa Forkjærren, stilles den, uden mindste Hjælp af Riler, langt hurtigere og noiagtigere end de andre Hjulpløve. Den behøver hverken at holdes til eller fra Landet, men gaaer sin Gang ligefrem.

Om den coockste Plov har jeg allerede forbeholdt mig, og har ved de anstillede Forsøg ikke fundet Grund til at forandre min Mening. Kun anmærker jeg, for dem der ikke kjende den, at den, foruden to Hjul foran, har et Hjul bag ved Plovlegemet, formodentlig for derved at lette dens Gang, maasse ogsaa for fra Fure til Fure at lade dette colossale Redskab flyttes paa en mindre besværlig Maade. — Saadanne Kunstlerier nytte til ingen Ting, siger Thær.

Stylteploven faaer sit Navn af en særegen Indretning, nemlig en Stang, som gaaer ned fra Masens forreste Deel og hviler paa et lidet Stykke Træ, af Dannelselse som en Slædemede, der glider hen ad Furen, og hvorpaa Ploven hviler istedet for paa en Forkærre. — Det er denne Plov, som Schwerg saa meget roser, men, som sikkerlig kun passer til fuldkommen veldyrkede og rensede Jorder, og der dog neppe udretter det, som en god engelsk Plov formaaer.

Ved den engelske Plov, som er forfærdiget hos Jørgen Hansen i Emdrup, er den Indretning, at den har to Muldhele, hvoraf den ene eller den anden, efter som Jordsmønnen er leret eller sandet

kan paafattes, hvorved Hjulmanden har villet opnaar, at den i begge Tilfælde skal arbejde lige godt; men havde han truffet den rette Dannelselse, saa behøvede han kun een Muldfield.

• Hr. Winstrups Plov uden Hjul er den samme, som den med Hjul, da Nafsen er saaledes indrettet, at den kan lægges paa en Forkærre, og Ploven da bruges som Hjulplov, og naar Hjulene borttages, som Svingplov. For saaledes at kunne bruge sin Plov paa to Maader, maaske ogsaa for lettere at finde Træe til Nafene, vel og i den Tanke, saaledes at gjøre dem stærkere, har denne Plov en lige Naf. Jeg billiger ikke denne Indretning, og det af følgende Grunde. De krumme Nafse, som de engelske Plove ellers have, kunne vare i mange Aar, naar de ere vel dannede og, om fornødent, belagte med en Jernskinne. For Varighedens Skyld er altsaa denne Forandring ikke nødvendig; men forarsager den Uleiligheder, saa bør den forkastes. Enhver Landmand veed, hvor let Plove stoppe sig, ved Langjernet, naar Ageren er pultet, fyldt med Qværter eller naar lange Stubbe ere bleve staaende. Jo kortere Afstanden mellem Jordsmonnet og Nafsen i dette Punkt er, desto lettere stoppes Ploven, som da udløses af Jorden. Det er ikke omsonst at Englænderne, da de opfandt Svingploven, gav den en bukket Naf, og de maae have havt god Grund, til at afvige fra den lige Naf. End videre troer jeg, at

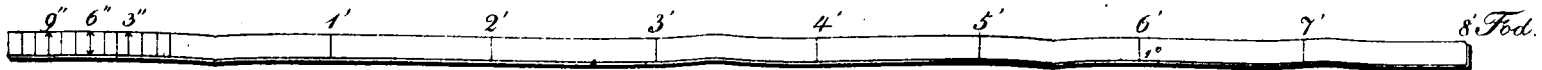
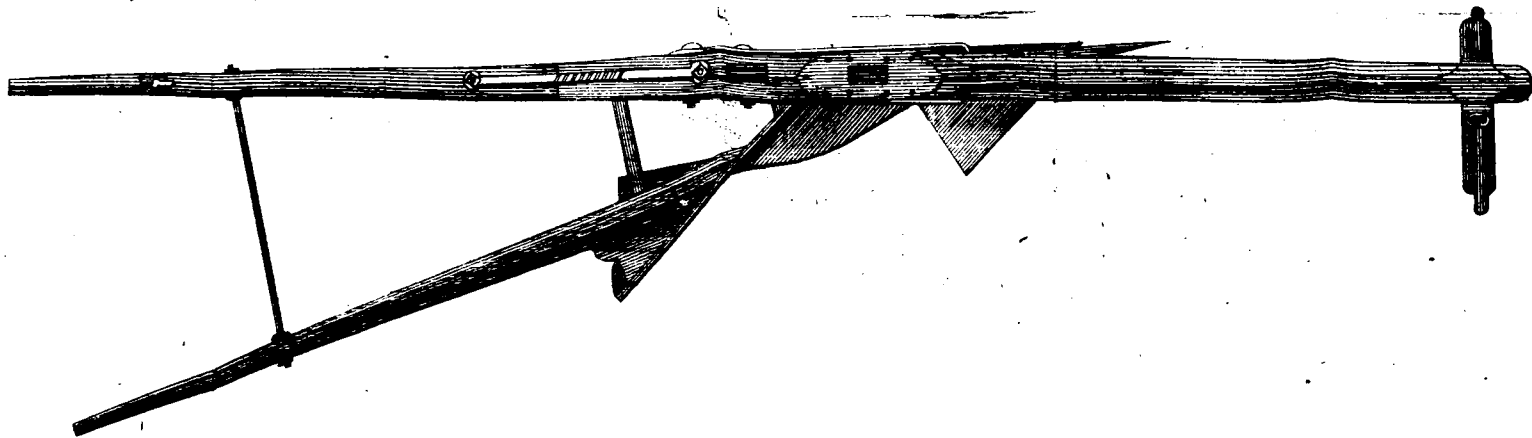
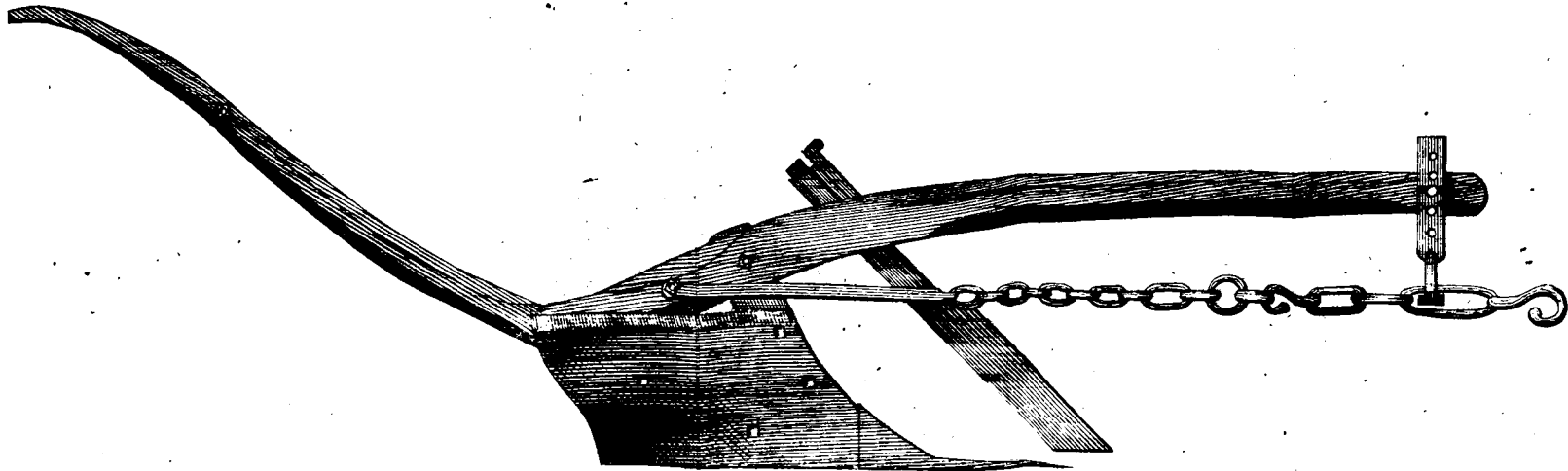
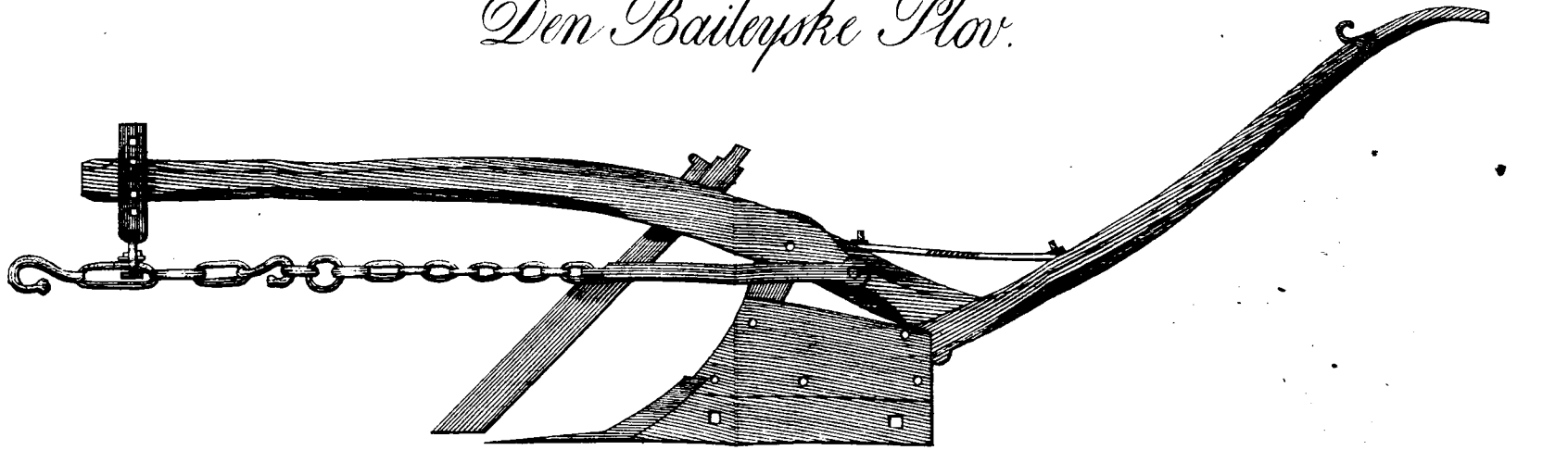
det ikke er hensigtsmæssigt at ville bruge samme Plov, snart med Hjul, snart uden Hjul. For at kunne dette maa Nafen ligge temmelig lavt; thi ellers maatte Forkærren være meget høi. Men naar Nafen ligger fortil lavt, saa har Ploven for liden Tendens til Jordsmonnet og for at faae Ploven til at gaae tilstrækkelig dybt, maa en anden Keil begaaes, nemlig at bukke Skjæret ned ad, da Plovens Løb og Skjæret tværtimod bør danne en aldeles ret Linie og Plovens Tendens til Jordsmonnet tilveiebringes ved at reise Nafen, aldeles ikke ved at synke Skjæret. Vel veed jeg at Thær antager, at Skjærets Spids — aldeles ikke hele Skjæret — maa gives en, skiondt meget liden Retning ned ad; men deels erkjender jeg ikke Rigtigheden heraf, deels har han maaske i saa Henseende forandret Mening, da ingen saadan Bøining sees paa de Tegninger af Plove han har givet os, ligesom heller ingen saadan findes antydet paa de engelske Tegninger, og endelig have de hos Hr. Just. Nielsen og mig forfærdigede bailey'ske Plove i Sierningen bevist, at den er unødvendig for at bringe Ploven i Jorden. Skjærets Bøining nedad havde desuden til Følge, at Hr. Ws. Plov ikke kunde gaae lettere end 5 Tommer, skiondt det i flere Tilfælde er snækkeligt, at kunne pløje meget let. Endelig finder jeg endnu ved denne Plov at anmærke, at Stierterne ere for korte, hvorved Plovmanden har mindre Magt over Ploven, end længere kunde give

ham, og at de sidde for lavt, og nøde en nogenlunde høi Karl, at udstrække Armene for langt, eller, ligesom bag de almindelige Hjulplove, at gaae med en krum Ryg.

Just fordi Hr. Winstrup, ved det han allerede har leveret, viser sig som en duelig og tænkende Arbejder, og som den, der ka. levere en fuldkommen god Plov, naar han vil, og gjøres opmærksom paa det hans Arbeide fattes for at blive fuldkomment, har jeg saa vidtløftig omtalet hans Plov, og ingen skal glæde sig mere end jeg, om han ved Forsøg og Eftertanke engang kan levere os en Plov, der Verden rundt, kan under Navn af den danske, erkjendes for den bedste.

Ploven fra Holsteinborg er ogsaa lærerig: Enhver, der seer den, opdager lettelig, at den til kraftfuldt Arbeide ikke er skicket; men man troer dog, at det den kan udrette, maa den gjøre med særdeles Letthed; men Kraftmaaleren viste, at den til en Plostrimmel af 4 Tommers Tykkelse og 10 Tommers Brede, behøvede 26 Lpd Kraftaustrængelse, medens f. Ex. den baileyske Plov med en Kraftanstængelse af 16 Lpd formaaede at oppløie en Strimmel af $3\frac{1}{2}$ Tommers Tykkelse og 12 Tommers Brede, og fuldkommen at opløste og vende den. Tydeligt bliver herved, at de, der ville bedømme en Plovs lettere eller tungere Gang, efter dens specifice Vægt, saare bedrage sig; thi den baileyske Plov veier paa Vægtskalen

Den Baileyske Plov.

sikkert 4 Gange saa meget som den Holsteinborgske. En af Aarsagerne, hvorfor denne Plov var saa tung at trække, var sikkerlig den concave ikke beslaaede Træmuldsfiel, hvis Hulhed strax fyldtes af Jord, hvorved Frictionen særdeles maatte forøges, ligesom derved, at den paa Landsiden ikke heller var beslagen. Jeg troer, at naar en Træmuldsfiel ikke beslaaes, saa gjør man bedre i, at lade den forblive, som hidtil lige. Ogsaa denne Plov har en lige Aas, og denne ligger endnu betydeligen lavere, ja! saa lavt, at Stillebøilen ved Pløiningen næsten slæbde paa Jorden.
